

Зміст

Фотоапарат	5
Перша світова війна (1914–1918)	10
Примусова мобілізація	31
Переселення на хутір Романівський	36
Розкуркулення на хуторах Романівському і Садовому	48
Перший трактор	55
Спільний обробок землі — СОЗ. 1930 рік	56
Дніпропетровськ	59
Співпраця з академіком	60
Незамулені джерела	70
1932 рік	79
1933 рік. Голодомор	84
Фото	87
Пасічник. Утка. Апеляція	94
Бригадири	104
Завідуючий хатою-лабораторією	109
1939 рік. Пастух. Лист до Сталіна. Сад і конюхи.	112
Діти Залізників	115
Знову війна	119
Подвійне чудо	122
Сусіди	124
Круча	125
Втікачі	126
Ленінград	128
Львів	136
Зливач молока	139
Податки	140
14 жовтня 1963 року	141
До 30-ти річчя перемоги. 1975 рік	144
Лист до газети. 1976 рік	145
Сад	147
Автор — Книжка — Герой. Замість післямови	150
Список літератури, фотографій, кінострічок	152

Фотоапарат

Історія мого фотоаматорства почалась з 1905 року, коли мені було 12 років. Батьком — Микита Силівич і мати — Василина Фомінічна з Катеринославської губернії [Катеринослав — тепер місто Дніпро], Бахмутського повіту [нині Донецька область]. В слободі Сергіївка вони мали тільки надільну землю на чоловічу стать, як і всі селяни слободи Сергіївка. Батьки були українцями — фото № 1.

Мій батько отримував газету «Сельській вєстник» з Москви. У цій газеті, я (уже був грамотний, три класи закінчив)

прочитав об'яву — «Займись фотографією». Підійшов Новий рік, Різдвяні свята. Я з товаришами (як у нас прийнято по селу вітати, з хати в хату ходити) рождєстєвував, вечерю носив, посипав, і за свята у мене виявився заробіток 4,5 карбованців сріблом. Після свят ці гроші я віддаю своєму татові. А він каже: «Мені твої гроші не потрібні, хай вони будуть в тебе, чи ти їх доведеш до ума?»

З цими грошми я пішов до начальника пошти, який виписав мені переказ коштів в місто Харків на адресу, яка була вказана

Фото № 1. 1910 рік.

Марко, Леонід — брат, Микита Силівич, Василина Фомінічна — Залізняка.

Марко Залізняка прив'язав катушкову нитку до затвора фотоапарата і зробив це фото.

**Один прожив життя колорадського жука,
інший — життя тхора. Третій покiрного вiслюка,
його не цікавить свiтобудова, всесвiт, аби лише
був у яслах корм.**

Марко Залiзняк

Марко Залiзняк (1893–1982) — унiкальний фотограф та лiтописець української iсторiї ХХ столiття. Він пройшов Першу свiтову вiйну, отримав тяжке поранення, був мобiлiзований до лав Червоної армiї наприкiнцi 1920-х, пережив Голодомор (залишивши надзвичайно важливі свiдчення), пройшов Другу свiтову вiйну (отримавши друге поранення), вiдстояв чесне iм'я у протиборствi з владою пiсля свого повернення. I що б з ним не траплялося, який би вир iсторiї не захоплював, щоразу він опинявся в епiцентрi. Фiксуючи на плiвкi мить. Зупиняючи час. Книжка Володимира Залiзняка — перша спроба реконструювати бiографiю Марка Залiзняка.

Всi книги видавництва тут:
www.duh-i-litera.com

ISBN 978-966-378-585-1

9 789663 785851 >

Фото №2. 1905 рік.

Марко в центрі, колядники з різдвяною зіркою.

в газеті, і через тиждень в слободу Сергіївка прийшла посылка — фотоапарат фірми «Анатолій Вернер і Ко» і посібник, як користуватися фотоапаратом, який мав назву «Фотокартонет».

«Скільки довелося витримати невдач і зневіри, поки в жовтих від проявника дитячих руках не з'явився перший знімок. Марко не міг тоді з'ясувати, хто саме зображений на цьому знімку, але, що там були якісь люди, бачив явно, він назавжди повірив у велику притягальну силу фототехніки».

(Газета «Комсомолец Донбасса»,
14 листопада 1965 року № 136 (6286)).

Мене з дитинства батько вчив робити в своєму житті тільки добро людям. Сам він намагався дотримуватися Божих заповідей і Біблії. Також батько з матір'ю намагались робити людям тільки добро, як вчить християнська релігія. Вони були віруючими, православними людьми.

Одна з перших фотографій
Марка — фото №2.

До мого батька, до нашої садиби з усього села люди направляли паломників і подорожніх для притулку. Для цих людей батьки не шкодували нічого. Особливо не шкодували тим, хто мав «вовчий квиток». Тим, які повинні були відмітитись у старшини або старости печаткою в своєму паспорті і знаходитись в населеному пункті тільки одну добу. Отаким людям батьки надавали ванну і новий одяг, взуття.

Одного дня на батьківський двір заїхав фургон з кіньми. У фургоні були монахи. Після привітання вони попрохали батька залишити фургон на садибі. Монахи продовжили свій шлях до монастиря. Це було в листопаді.

— А як хто пограбує цей фургон? — спитав батько.

— Ви не переживайте, ніхто навіть не підійде до фургона, — відповів старший монах. — Він захищений.

Через два місяці, монахи забрали фургон. Перед цим витрусили майно і повимітали пилкуку з фургона, і показали, що там знаходилось. Там був мед, віск, сухі фрукти, вишиті рушники, скатертини, тканини, ткані доріжки, а також витвори мистецтва і різні коштовні речі — це пожертвування селян для монастиря.

Це все добро було розміщено у фургоні, який був накритий полотняною тканиною, і являло неабиякий скарб для злодіїв. Але за два місяці до нього ніхто навіть і не підійшов, хоча добро знаходилось в садку садиби. Це добро було замолене від крадіїв.